

Princípy Schengenu a súčasná migračná kríza

The Principles of Schengen Area and the Current Migration Crisis

---

JAROSLAV IVOR¹
JURAJ DRUGDA²

Abstrakt

Cieľom článku je poskytnúť analýzu súčasnej migračnej krízy a jej negatívneho vplyvu na Schengenský priestor v súvislosti s ohrozovaním jeho základných princípov. Autori v tomto zmysle približujú súbor princípov Schengenského priestoru umožňujúcich plnú aplikáciu širokého spektra slobôd pre občanov Európskej únie a ohrozenie pokojného fungovania priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti nekontrolovateľným prílivom nelegálnych migrantov. Rovnaká pozornosť sa venuje aj pôvodu migračnej krízy, čiže jej vzniku a vývoju a s tým súvisiacim stupňovaním ohrozenia bezpečnosti na území Schengenského priestoru. Svoje miesto má aj pohľad na uskutočňované riešenia migračnej krízy a odporúčania autorov v tomto smere.

Kľúčové slová

migračná kríza, princípy Schengenu, bezpečnostné riziká, riešenia nelegálnej migrácie

Abstract

The objective of this article is to provide an analysis of current migration crisis and its negative impact on the Schengen Area in relation to the threats to its basic principles. The authors in this purpose approximate a komplex of principles of the Schengen area which is allowing the full application of a wide range of freedoms for European citizens and a threats to the peaceful functioning of the area of freedom, security and justice caused by uncontrolled flow of illegal migrants. The same attention is paid to the origin of the migration crisis, specifically its origin and development and its relation to the escalation of security threats in the Schengen area. Specific space is dedicated to possible migration crisis solutions followed by recommendations of authors.

Key words

migration crisis, the Schengen principles, security risks, solutions of illegal migration

Úvod

Fenomén nelegálnej migrácie je v súčasnosti považovaný za jeden z najväčších globálnych problémov. Migrácia sprevádza ľudstvo od nepamäti a jej hlavné účely boli hľadanie nového územia, hospodárskej prosperity alebo bezpečnejšieho prostredia. Nelegálnu

---

1 prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc., Paneurópska vysoká škola, Bratislava, e-mail: jaroslav.ivor@paneurouni.com

2 Mgr. Juraj Drugda, Paneurópska vysoká škola, Bratislava, e-mail: juraj.drugda@gmail.com

migráciu v kontexte skúmanej problematiky môžeme charakterizovať ako konanie určitej osoby, ktorá neoprávnene prekročí hranice alebo zotrúva na území Európskej únie pričom nerešpektuje medzinárodné dohody a zákonné predpisy Európskej únie týkajúce sa migračnej, azylovej a vízovej politiky. V súčasnosti môžeme pôvod nelegálnej migrácie pozorovať hlavne z dôvodov vidiny lepších životných podmienok a ekonomických možností vedúcich k následnému zvýšeniu celkovej životnej úrovni jednotlivcov, ale aj rodín alebo celých skupín obyvateľstva určitých krajín. Dôvody pre vznik migračných vln pohybujúcich sa na veľké vzdialenosti pramenia z negatívneho vývoja ekonomickej, politickej a bezpečnostnej situácie na území určitých štátov. Európska únia dlhšiu dobu patrí medzi hlavnú cieľovú oblasť nelegálnych migrantov z celého sveta. Nelegálna migrácia sa kvôli svojmu rozsahu, rozšíreniu a negatívnej popularite stala jednou z hlavných tém, ktoré si Európska únia nemôže dovoliť ignorovať. Nelegálna migrácia so sebou prináša široké spektrum nebezpečenstiev, spojených so zmenami socioekonomických podmienok krajín a vysokou mierou bezpečnostných rizík, ovplyvňujúcich jednak spoločnosť, ale aj samotnú bezpečnosť danej krajiny. Značne problematické je určiť aspoň približné počty nelegálnych migrantov na území Európskej únie z dôvodov týkajúcich sa možností voľného pohybu v rámci Schengenského priestoru. Neustále porušovanie a nerešpektovanie princípov Schengenského priestoru vedie k nemožnosti plnenia jeho základných funkcií. Dlhodobo budované slobody a výhody sú ohrozované krízovou situáciou spôsobenou migračnou krízou, z toho dôvodu je nutné zaviesť systém dôrazných a účinných opatrení na odvrátenie zániku Schengenu.

1 Ohrozenie princípov Schengenského priestoru spôsobené nelegálnym prísťahovalectvom

Princípy Schengenského priestoru môžeme chápať ako relatívne všeobecné pravidlá upravujúce podstatu, ciele a zákonitosti dlhodobého vývoja európskej integrácie, z ktorého vyplynuli početné výhody pre zúčastnené členské štáty Európskej únie, ale rovnako aj súbor možných bezpečnostných rizík, ktoré pri zanedbaní dodržiavania reakčných mechanizmov môžu prerásť do krízových situácií nezanedbateľných rozmerov. Problematiku princípov Schengenského priestoru môžeme chápať dvojako, jednak ako teoretické vymedzenie princípov schengenského *acquis* ponúkané zo strany autorov odbornej literatúry a na druhej strane ako súbor praktických princípov vyplývajúcich z reálneho fungovania samotného Schengenského priestoru. Najviac ovplyvňované princípy oboch prístupov podrobíme analýze v súvislosti s nelegálnou migráciou a negatívnymi javmi s ňou spojenými, ktoré narúšajú princípy Schengenu a tým aj jeho fungovanie a v prípade nedostatočne efektívnej a rýchlej odozvy a zavedenia účinných prostriedkov riešenia vzniknutej situácie aj jeho budúcu existenciu.

„Dôležitým prvkom teoretickej časti schengenského *acquis* je systém princípov, ktoré sávajú kostrou uvedenej systematiky. Medzi ne zaraďujeme princíp supranacionality, autonómnosti, dodržiavania slobody pohybu a pobytu, princíp *pacta sunt servanda* a princíp spolupráce.“³ Princíp supranacionality ustanovujúci prednosť všetkých prameňov komunitárneho

3 BALGA, J. *Systém Schengenského acquis*. Bratislava: VEDA, 2009. s. 95

práva pred vnútroštátnym právom členských štátov je v tomto prípade obmedzený jedine teritoriálnou platnosťou schengenského *acquis*. V procese vývoja Schengenského priestoru boli prijaté viaceré nadradené právne akty komunitárneho aj medzinárodného charakteru upravujúce aspekty nelegálnej migrácie a s ňou súvisiace odvetvia vízovej a azylovej politiky, otázky dodržiavania základných ľudských práv utečencov a migrantov a mnohých ďalších relevantných skutočností, súvisiacich s fenoménom nelegálnej migrácie. Medzi najvýznamnejšie právne akty upravujúce túto problematiku patria *Ženevský dohovor o postavení utečencov* z 28. júla 1951 doplnený *Newyorským protokolom* z 31. januára 1967, súbor *Dublinských dohovorov*, ako zmlúv medzinárodného charakteru zakomponovaný do právneho rámca komunitárneho práva prostredníctvom, *Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013* z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov. Tieto dokumenty upravujú významné problémy spojené s vybavovaním žiadostí o azyl, ktorými sú „spravodlivé rozloženie finančného bremena spojeného s konaním o udelenie azylu a so starostlivosťou o žiadateľa o azyl medzi jednotlivé členské štáty, zabránenie nekontrolovanému pohybu cudzincov po území členských štátov a predchádzanie tzv. *asylum shoppingu*, teda situáciám, kedy by žiadatelia podávali súčasne žiadosti v rôznych členských štátoch a tým sa pokúšali o získanie azylu v štátoch, ktoré považujú za benevolentnejšie a zaručenie práva žiadateľa o azyl, aby jeho žiadosť bola riadne preskúmaná jedným z členských štátov (riešiť tzv. problém utečencov *in orbit* – situáciu, kedy žiadny štát neuznáva svoju zodpovednosť za preskúmanie žiadosti o azyl).“⁴ Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejším právnym predpisom *zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle* upravujúci konanie o azyle, práva a povinnosti žiadateľov o azyl a pôsobnosť orgánov verejnej moci v tejto oblasti.

Zo stručného vymedzenia úpravy najzákladnejších právnych predpisov spojených s nelegálnou migráciou vyplýva, že jeden z dôvodov vzniku migračnej krízy je aj ten, že viaceré pravidlá zavedené spomínanými dokumentmi boli porušené a nevyvodenie dostatočných dôsledkov za tieto porušenia malo za následok vznik celého radu problematických situácií. Preto v súvislosti s aktuálnym stavom týkajúcim sa migračnej krízy stojí za úvahu, či by nebolo vhodnejšie namiesto politického dialógu zameraného hlavne na vypátranie vinníka a vyvodenie zodpovednosti za vzniknutú situáciu radšej prijímať spoločné opatrenia mimoriadneho charakteru, ktoré by pravdepodobne spôsobili určité dočasné nepohodlie pre obyvateľov Európskej únie, ale boli by jednoznačne účinnejšie ako konanie každého štátu samostatne, pretože takýto vývoj nesmeruje k naplneniu účelu, ktorým je zavedenie funkčného a spoločného mechanizmu bezpečnostných opatrení, poskytujúcich konečné riešenie vzniknutých problémových situácií jednak v oblastiach ich pôvodu a rovnako aj na území Európskej únie v zmysle tvrdenia, že mimoriadna situácia si vyžaduje aj mimoriadne opatrenia.

Dodržiavanie slobody pohybu a pobytu patrí medzi základné slobody v rámci Európskej únie a je zakotvené vo viacerých významných právnych aktoch upravujúcich či už základné ľudské práva a slobody alebo aj fungovanie Európskej únie a Schengenského priestoru. Slobodu pohybu a pobytu treba chápať z dvojakého hľadiska, jednak ako právo slobody pohybu a pobytu občanov Európskej únie, a na druhej strane ako právo slobody pohybu

4 TURÁKOVÁ, V., IVANOVÁ-ŽILÁKOVÁ, D. *Schengenské acquis Európskej únie*. Bratislava: EUROIURIS, 2010. s. 52.

a pobytu cudzincov. Osobitný zreteľ treba brať na fakt, že práva týkajúce sa slobody pohybu a pobytu cudzincov predpokladajú dodržiavanie určitého zákonného rámca, ktorý je viazaný na splnenie podmienok a obmedzení stanovených v právnych normách európskeho a vnútroštátneho práva. Vykonávanie právomocí v Schengenskom priestore ako súčasti priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti prináleží spoločnej činnosti orgánov Európskej únie a členských štátov. „Pokiaľ hovoríme o vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti musíme zdôrazniť, že sa vykoná v súlade so základnými právami a pri rešpektovaní rôznych právnych systémov a tradícií členských štátov. Znamená to pochopenie špecifík jednotlivých členských štátov v tejto dôležitej oblasti, upravujúcej kontrolu cudzineckého režimu. Európska únia bude prijímať opatrenia, ktoré majú vyvážiť absenciu kontroly osôb na vnútorných hraniciach. Súvisí to aj s tvorbou spoločných politík v oblasti azylu, prisťahovalectva a kontroly na vonkajších hraniciach, zakladajúc ich na solidarite medzi členskými štátmi, ktorá by mala byť spravodlivá voči cudzincom. Európska Rada vymedzí strategické usmernenia pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci uvedeného priestoru.“⁵ Je dôležité poznamenať, že v súvislosti so vzniknutou situáciou týkajúcou sa migračnej krízy je zložité zachovávať nedotknuteľnosť slobôd pohybu a pobytu na území Európskej únie. Hlavne z dôvodov nedostatočnej ochrany prírodných hraníc Schengenského priestoru. Už v procese formovania Schengenského priestoru bolo poukazované na problematické zabezpečenie dlhých morských hraníc štátov, akými sú Taliansko a Grécko. Nedostatočné ochranné mechanizmy v týchto oblastiach umožňujú nelegálnym migrantom priamy prístup na územie Schengenského priestoru bez potreby tranzitu cez nečlenské štáty, až prípadného úplného obmedzenia ich ďalšieho postupu na vnútrozemských vonkajších hraniciach Európskej únie. Táto situácia má za následok nekontrolovaný pohyb nelegálnych migrantov po území Schengenského priestoru, ktorý môže vyústiť až do opätovného zavedenia hraničných kontrol na vnútorných hraniciach členských štátov, ktorý by v ideálnom prípade nemal obmedziť voľný pohyb občanov Európskej únie. Avšak je veľmi ťažké zaviesť účinné hraničné kontrolné opatrenia, ktoré by naplnili aspoň čiastkový cieľ riadnej registrácie nelegálnych migrantov do príslušných databázových systémov, bez zásahu do práv občanov Európskej únie. Môžeme si dovoliť konštatovať, že ak dôjde k opätovnému zavedeniu hraničných kontrol na vnútroštátnych hraniciach členských štátov, bude to znamenať prvý významný krok k zániku Schengenského priestoru.

Princíp spolupráce vyjadruje koordináciu spoločných činností subjektov viacerých členských štátov v oblastiach s cezhraničným charakterom. Jadro spolupráce pozostáva zo vzájomnej dohody seberovných a nezávislých orgánov väčšinou susedných štátov za účelom dosiahnutia spoločných cieľov, ktorými sú riešenia určitých situácií spojených s porušovaním práva, páchaním trestnej činnosti alebo ohrozením bezpečnosti. V súvislosti s migračnou krízou je nutné posilniť medzinárodnú aj vnútroštátnu spoluprácu hlavne na úseku hraničných priechodov, kontroly pohraničných oblastí a prostriedkov vnútroštátnej a medzinárodnej verejnej dopravy. Nepriaznivý vplyv na celkovú situáciu má nedostatočná iniciatíva centrálnych orgánov koordinujúcich justičnú a policajnú spoluprácu, z ktorých viaceré napriek svojmu širokému rozsahu pôsobnosti a takmer neobmedzených právomocí

5 BALGA, J. *Perspektívy rozvoja acquis Schengenu v systéme Európskeho práva z pohľadu Európskej integrácie. In Inovační procesy ve světě a jejich vliv na Evropskou integraci (historie, realita, vize): Sborník příspěvků, 2005. č. 1, s. 19.*

neposkytujú na jednej strane vlastné koncepcie riešení vzniknutých problematických situácií a na strane druhej nemotivujú vnútroštátne orgány k zefektívneniu vzájomnej spolupráce. Vhodné by bolo zavedenie jednotných reakčných mechanizmov pre všetky vnútroštátne zložky oprávnené zasahovať v prípadoch týkajúcich sa nelegálnej migrácie. Dôraz by mal byť kladený na monitorovanie pohybu utečencov od momentu prekročenia vonkajších hraníc Európskej únie, cez ich presun na území členských štátov až po kontrolu území, na ktorých prebieha spájanie sa menších skupín nelegálnych migrantov do väčších celkov. Zabezpečené by malo byť preberanie dohľadu nad týmito skupinami pri prekračovaní vnútroštátnych hraníc a spoločné činnosti hraničných policajných zložiek v pohraničných oblastiach a spolupráca s humanitárnymi organizáciami, poskytujúcimi zdravotnú a inú starostlivosť o utečencov na území Európskej únie. Využívanie prostriedkov vzájomnej spolupráce v čo najväčšej možnej miere prispeje k prerozdeleniu finančných nákladov potrebných na zabezpečenie týchto činností medzi jednotlivými členskými štátmi, tým pádom sa zmenší finančné zaťaženie štátov najviac dotknutých touto krízou a zároveň bude umožnené nasadenie väčšieho počtu ľudských zdrojov, čo sa odzrkadlí v účinnejšom riešení vzniknutých bezpečnostných hrozieb. Zvýšenie finančnej podpory spolupráce pri riešení migračnej krízy by malo byť podporované z prostriedkov centrálnych orgánov koordinujúcich justičnú a policajnú spoluprácu a rovnako aj z prostriedkov rozpočtu Európskej únie, na rozdiel od vykladania enormných finančných prostriedkov na dočasné opatrenia, ktoré neprispievajú k samotnému riešeniu nelegálnej migrácie, ale iba zľahčujú dopady vyvolané podcenením reálnej vážnosti situácie.

Praktické princípy vyplývajúce z fungovania Schengenského priestoru sa taktiež týkajú hlavne problematiky voľného pohybu osôb na území zmluvných štátov Schengenskej dohody, čo je vo svojej podstate asi najväčšia výhoda, ktorú tento priestor poskytuje. Významné postavenie má aj získavanie a výmena informácií o osobách pohybujúcich sa na území Schengenu. Analýze ohrozenia slobody pohybu osôb v rámci Európskej únie sme sa už v tejto časti venovali, ale dôležité je okrajovo spomenúť aj zneužívanie legálnych prostriedkov prepravy osôb mimo Európskej únie, ktoré tiež podporuje nelegálnu migráciu. Migranti, ktorí síce majú cestovné doklady, ale nespĺňajú podmienky pre udelenie víza umožňujúceho legálny vstup a pobyt na území Európskej únie, mnohokrát využívajú prostriedky medzinárodnej leteckej dopravy pre priblíženie sa k vonkajším hraniciam Únie. Kritiku za podporovanie migračnej krízy si vyslúžili napríklad Turecké aerolínie. „Nárast zistených migrantov afrického pôvodu v krajinách západného Balkánu by sa dal čiastočne vysvetliť expanziou leteckých liniek Tureckých aerolínií v Afrike. Poukazuje sa aj na to, že dopravca má už teraz najväčšiu leteckú sieť v Afrike a plánuje zdvojnásobenie svojej týždennej prepravnej kapacity z 38 000 na 70 000 miest na sedenie a sprístupnenie šiestich nových destinácií. Situáciu neulahčuje ani umiernená vízová politika Turecka, v rámci ktorej islamská vláda posilňuje svoj vplyv v Afrike a na Strednom Východe uľahčovaním vízových obmedzení. Občania krajín ako je Somálsko, Eritrea, Afganistan a Sudán môžu získať e-víza, na ktorých vydanie stačí iba vyplnenie on-line formulára a zaplatenie príslušného poplatku.“⁶

6 *EU border force blames Turkish Airlines for surge in illegal African migration [online]. [cit. 2015-11-06]. Dostupné na internete: <http://search.proquest.com/docview/1713697101/D10350C914FF45A1PQ/81?accountid=149960> (prekl.aut.)*

Jeden z podstatných negatívnych javov spojených s nelegálnou migráciou spočíva v zložitosti identifikácie utečencov a s ich zaradením do informačných databáz. Problémy vznikajú na jednej strane v komunikácii so štátmi pôvodu migrantov za účelom overovania získaných informácií a na strane druhej v mnohých prekážkach identifikácie nelegálnych migrantov, ktorí nelegálnym spôsobom prekročili vonkajšie hranice Európskej únie a voľne sa pohybujú po jej priestore bez akéhokoľvek záznamu v databázových systémoch. Diskutabilný je samotný fakt, či sú vôbec akékoľvek informácie poskytnuté zo strany ilegálnych migrantov príslušným úradom relevantné, pretože bez listín alebo dokladov potvrdzujúcich dané údaje nie je možné preveriť ich pravdivosť a rovnako zložitá je aj skúmanie pravosti dokladov predložených nelegálnymi migrantmi. Situáciu neľahčuje ani častá svojvôľa pri vydávaní cestovných dokladov v štátoch pôvodu utečencov. „Obavy, že teroristi a ekonomickí migranti sa budú pred vstupom do Európskej únie prezentovať ako utečenci, vzrástli po tom, ako Sýria vydala 10 000 pasov počas jedného mesiaca prostredníctvom svojho veľvyslanectva v Jordánsku. Nové pravidlá umožňujú vydávanie pasov v zahraničí prakticky bez žiadnej dodatočnej kontroly, len na základe zaplatenia poplatku 250 libier. Experti tvrdia, že systém, ktorý umožňuje sýrskym občanom v zahraničí právo na vydanie pasov bez toho, aby boli ich žiadosti preverené centrálnou imigračnou kontrolou ich krajiny môže byť zneužitý a to buď teroristami alebo prevádzачmi. Nemecká polícia oznámila zadržanie balíčkov obsahujúcich sýrske pasy, u ktorých má podozrenie že sú určené na nelegálny predaj žiadateľom o azyl. Taktiež varovala pred rastúcim používaním sýrskych pasov imigrantmi v nádeji na zvýšenie ich šancí pre ich umiestnenie v Európe.“⁷ Na jednej strane je pozitívne, že štáty, z ktorých pochádzajú vojnoví utečenci, majú záujem o uľahčenie ich situácie prostredníctvom umožňovania získania cestovných dokladov aj v zahraničí, čo by do určitej miery vyriešilo aj situáciu spojenú so zložitou získavaním informácií na účely ich zaradenia do príslušných databáz, ale je viditeľné, že zavedené opatrenia majú vo veľa prípadoch práve opačný ako želaný efekt. Preto by bolo vhodné viesť diskusiu na diplomatickej úrovni s orgánmi prijímajúcich štátov a rovnako aj s orgánmi Európskej únie za účelom nájdania čo najefektívnejšieho spôsobu pre vydávanie potrebných dokladov, bez možností ich následného zneužívania.

2 Vznik a vývoj migračnej krízy

Vo všeobecnosti vznik migrácie podnecuje spojenie viacerých faktorov, medzi ktoré patrí hlavne negatívny vývoj ekonomických, sociálnych, bezpečnostných a politických udalostí na území určitého štátu. Tento vývoj sa následne odzrkadľuje v povahe a dôvodoch migrácie, ktoré sú buď ekonomické alebo vojnové. Pre utečencov z oblastí postihnutých vojnovými alebo občianskymi konfliktami je charakteristické, že je pre nich vo väčšine prípadov dostačujúce migrovať do susedných krajín, kde je stabilnejšia bezpečnostná situácia. Avšak ekonomickí migranti sú ochotní prekonať značné vzdialenosti z dôvodov vidiny priaznivejších životných podmienok. Rovnako je potrebné brať do úvahy aj náboženské, kultúrne a priestorové aspekty migrácie, kedy utečenci nechcú stratiť

⁷ *Alarm as Syria sells 10,000 passports with few questions asked: Denmark shuts border with Germany [Lancs Region] [online]. [cit. 2015-11-06]. Dostupné na internete: <http://search.proquest.com/pqcentral/docview/1710863666/103DC8B686DA4B5BPQ/210?accountid=149960> (prekl. aut.)*

svoje väzby, a preto majú záujem o opätovný návrat na pôvodné územia svojho pobytu po skončení vojnových konfliktov, zatiaľ čo ekonomickí migranti neuvažujú nad návratom do svojej krajiny pôvodu ani v prípade, že by v nej nastalo zlepšenie ekonomickej situácie, a rovnako pre nich ani nie je dôležité, kde konkrétne začnú svoj nový život, pokiaľ ich v niektorej z cieľovo zaujímavých krajín budú ochotní prijať.

Súčasnú migračnú krízu treba brať ako výsledok zjednotenia viacerých nezávislých dlho trvajúcich globálnych udalostí v spojení jednak s vojnovými konfliktami, občianskymi vojnami ale aj nepriaznivým ekonomickým vývojom na území viacerých štátov nachádzajúcich sa v oblastiach priľahlých kontinentov. Najrelevantnejší pohľad na danú situáciu poskytne analýza regiónov pôvodu najväčších migračných pohybov v spojení s analýzou politickej, bezpečnostnej a ekonomickej situácie na danom území, ktorá poukáže na súvislosti s dôvodmi pre vznik migrácie a následnú spojitosť s hlavnými migračnými trasami a prostriedkami prepravy migrantov smerom na územie Európskej únie. Medzi dotknuté regióny patria v najväčšej miere viaceré oblasti Afriky, konkrétne západná Afrika a severná a subsaharská Afrika, Blízky Východ a mnohé oblasti Ázie.

Oblasti západnej a subsaharskej Afriky, ktoré sa dlhodobo umiestňujú na konci rebríčka krajín s najnižším ukazovateľom HDP na osobu, sa pokladajú za najchudobnejšie časti sveta.

Nepriaznivá ekonomická situácia súvisiaca s politickým režimom, ktorý sa vyznačuje buď neobmedzenou vojenskou diktatúrou, pri ktorej treba rátať s častými prevratmi za účelom prevzatia moci v štáte, spojenými veľakrát aj s občianskymi konfliktami a prírodnými podmienkami púštnych oblastí, ktoré nedokážu zabezpečiť poľnohospodársku sebestačnosť ani menším skupinám obyvateľov, nie to celým národom. To má za následok vznik migračných tokov, ktoré môžeme zahrnúť aj do súčasnej migračnej krízy, ale v menšej miere sú známe a monitorované už niekoľko desaťročí. Cez spomínané regióny vedú dve hlavné migračné trasy. „V závislosti na tom, kde západoafrickí a stredoafriční migranti majú svoj štát pôvodu, vedú ich cesty hlavne skrz Niger a Mali. Cieľ migrantov na Africkom kontinente je Líbya, dosahujú ho buď prechodom cez Alžírsko alebo priamou cestou cez Niger. Trasy sú rozdelené podľa krajín pôvodu na Západoafrickú cestu, ktorú využívajú migranti z Pobrežia Slonoviny, Guinei, Ghany, Toga, Beninu, Burkiny Faso, Senegalu, Libérie, Sierra Leone a Gambie, a Stredoafričnú trasu, ktorú využívajú migranti z Nigérie, Kamerunu a Čadu.“⁸ Na prechod cez Stredozemné more využívajú hlavne nepravidelnú lodnú prepravu zabezpečovanú skupinami prevádzáčov, ktoré pôsobia v mestách umiestnených na hlavných migračných trasách a za poplatky v sumách od 50 do 10 000 USD zariaďujú transport, od pomoci pri prechode púšte, až po zabezpečenie celej cesty na územie štátov Európskej únie, v tomto prípade hlavne do Talianska a na Maltu.

Podstatu vzniku nelegálnej migrácie na Blízkom Východe a v niektorých štátoch severnej Afriky treba hľadať jednak v udalosti zvanéj Arabská jar, ale aj v ďalších nasledujúcich udalostiach, odohrávajúcich sa v arabskom svete. „Arabská jar je označením pre vlnu rozsiahlych protestov, civilných nepokojov a povstaní, ktoré prebiehajú v arabských

---

8 KUSCHMINDER, K., BRESSER, J., SIEGEL, M. *Irregular Migration Routes to Europe and Factors Influencing Migrants' Destination Choices*. Maastricht: Maastricht Graduate School of Governance, 2015, s. 31

štátoch od konca roku 2010 až do súčasnosti. Konkrétne motívy pre spustenie protestov boli v jednotlivých krajinách rôzne, v zásade ich však spájaj boj proti chudobe, nezamestnanosti a zlým životným podmienkam, ako aj s tým súvisiaci odpor voči autoritárskym a skorumpovaným režimom dlhodobo vládnuce v mnohých arabských krajinách.⁹ Dôsledky Arabskej jari, akými sú krvavé potláčania protestov, občianske vojny a nestála politická situácia, podnecujú obyvateľov týchto území k ich dočasnému alebo trvalému opusteniu, či už zo strachu o svoje životy alebo z dôvodu hľadania lepšieho miesta pre ďalšiu existenciu. Medzi ďalšie udalosti, ktorým môžeme pripisovať zásluhy na vzniku súčasnej migračnej krízy, zaraďujeme „začiatok vojny šíitskej Málikího diktatúry proti sunitom v Iraku v decembri 2012, rok po odchode amerických jednotiek z krajiny. Vojenský prevrat v Egypte v júli 2013 zvrhol vládu Moslimského bratstva zvolenú v slobodných voľbách a priviedol k moci kontrarevolučný režim maršala Sísího. Rozhodnutie americkej vlády zo septembra 2013 o tom, že USA nepodporí sýrsku opozíciu výmenou za likvidáciu chemických zbraní Asadovho režimu v Sýrii. A dvojnásobný vojenský prevrat generála Chalífu Haftara v Líbyi vo februári a v máji 2014, proti parlamentu v ktorom malo dominantné postavenie Moslimské bratstvo. Haftar zahájil operáciu Dôstojnosť a tým súčasnú občiansku vojnu v Líbyi.“¹⁰ Tieto udalosti spôsobili vznik Islamského štátu a rozvrat spoločnosti v Egypte a Líbyi. Môžeme konštatovať, že spomínané udalosti mali za následok potlačenie Arabskej jari a navrátenie režimov vo viacerých štátoch do pôvodnej podoby, čiže diktatúry, za cenu rozpútania ďalších konfliktov s obyvateľmi a zástupcami demokraticky zvolených hnutí na územiach týchto štátov. Takýto vývoj, prinášajúci zmenu krvavou cestou na krátke obdobie a následnú kontrarevolúciu a opätovný návrat k režimom, proti ktorým sa viedol boj, vyvoláva apatiu, strach a bezmocnosť medzi občanmi, ktorí volia radšej cestu zmeny, ktorú vidia v opustení svojich domovských štátov a migráciou do Európskej únie.

Hlavné trasy nelegálnych migrantov vedú z oblastí severnej a východnej Afriky taktiež na územie Líbye, kde sa vlastne stretávajú všetky africké migračné toky. Na druhej strane, migračné trasy Blízkeho východu sú orientované smerom cez Turecko do Grécka. Migranti na svoj transport využívajú hlavne prostriedky pozemnej dopravy alebo sa presúvajú pešo v sprievode prevádzáčov.

Vstup na územie Európskej únie je realizovaný cez štyri hlavné migračné trasy. Spomínané centrálné a východné Stredomorské trasy z Líbye a Tuniska na Maltu a do Talianska, a z Turecka do Grécka, Bulharska a na Cyprus. Západná Balkánska trasa vedie zo Srbska, Bosny a Hercegoviny, Čiernej hory, Kosova, Macedónska a Albánska do priľahlých štátov Európskej únie a západná Stredomorská trasa smerom z Maroka do Španielska, ktorá postupne stráca na svojom význame a stáva sa čoraz menej frekventovanou vďaka zosilneniu pohraničných kontrol zo strany Španielska.

Nelegálna migrácia bola prítomná a monitorovaná počas celého obdobia existencie Európskej únie, rôzna bola iba jej intenzita. Mechanizmy kontroly a zamedzovania

---

9 *Nedáme sa umlčať* [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: http://www.jedensvet.sk/sites/jedensvet.sk/files/nedame_sa_umlcat.pdf

10 *Je Arabská jar skutočnou príčinou utečeneckej krízy?* [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: <http://garassy.blog.sme.sk/c/387512/je-arabska-jar-skutocnou-pricinou-uteceneckej-krizy.html>

nelegálnej migrácie boli možno dostatočné na udržanie bezpečnostnej situácie pri priemerných počtoch pohybujúcich sa v rozmedzí 250 000 nelegálnych migrantov ročne. Avšak zanedbanie situácie a nedostatočná schopnosť reakcie zo strany Európskej únie priniesla problémy, s ktorými sa stretávame, z dôvodu niekoľkonásobného rastu počtov nelegálnych migrantov oproti priemerným hodnotám v minulosti. Na rad sa dostáva otázka, nakoľko si boli vrcholoví zástupcovia Európskej únie vedomí situácie a jej vývoja do budúcnosti a prečo neboli aspoň pripravené a prerokované stratégie účinného monitorovania nelegálnej migrácie, aby sa mohli zaviesť do praxe skôr, ako sa situácia vymkne kontrole.

3 Bezpečnostné hrozby spojené s nelegálnou migráciou

Jedným z hlavných dôvodov potreby urýchleného riešenia súčasnej migračnej krízy sú bezpečnostné hrozby spojené s obrovským nekontrolovaným tokom nelegálnych migrantov na územie Európskej únie. Najväčšie obavy sú logicky spojené s hrozbami terorizmu a možnosťami budovania teroristických sietí na území Schengenu, avšak treba brať do úvahy aj riziká, ktoré sú oproti terorizmu menej závažného charakteru, ale viac sa priamo dotýkajú obyvateľov členských štátov, svojou väčšou intenzitou hlavne v spojitosti s umiestňovaním a integráciou osôb s priznaným azylom na území Európskej únie. Nebezpečenstvo spojené s príchodom migrantov, z ktorých mnohí vyčerpali všetky prostriedky, ktoré mali k dispozícii, ešte pred vstupom na územie Schengenského priestoru, hlavne na zabezpečenie si cesty pomocou zaplataenia poplatku rôznym prevádzачským skupinám, spočíva v páchaní kriminality na území členských štátov, ktoré ich prijali. Medzi najfrekvencovanejšie formy kriminality môžeme zaradiť násilnú, majetkovú, mravnostnú a poriadkovú kriminalitu. Personálna stránka páchanej kriminality sa dá rozdeliť troma spôsobmi. Prvou je trestná činnosť vznikajúca v skupinách nelegálnych migrantov, ktorá je orientovaná proti ďalším nelegálnym migrantom. Tu treba rozlišovať kriminalitu páchanú počas tranzitu nelegálnych migrantov a kriminalitu vznikajúcu po umiestnení migrantov do utečeneckých centier. Časté sú krádeže a lúpeže, za účelom získania finančných prostriedkov pre zabezpečenie si prechodu cez určitý úsek cesty. Fyzické násilie z rôznych dôvodov, akými sú napríklad náboženstvo, štátna alebo etnická príslušnosť a sexuálne násilie. „Nemecká polícia tvrdí, že utečenecké centrá sú svedkami epidémie znásilnení a sexuálneho zneužívania žien. Rovnako častými sú aj boje medzi súperiacimi skupinami nelegálnych migrantov. V uplynulých mesiacoch došlo vo veľkej miere k násiliu medzi kurdskými a tureckými prisťahovalcami v Nemecku, Švajčiarsku a Švédsku. Nemecko priznáva obrovské sociálne problémy v spojení s moslimskými imigrantmi.“¹¹

Trestná činnosť zo strany nelegálnych migrantov voči domácejmu obyvateľstvu je taktiež podobného charakteru, hlavné zastúpenie majú krádeže, lúpeže a napadnutia. Utečenci sa vo veľkej miere dopúšťajú poriadkovej kriminality, keď demolujú rôzne verejnoprospešné zariadenia a budovy autobusových staníc a vlakových nádraží a ich okolie. Do tejto

11 *German Politician Tells Critics Of Illegal Immigration To Leave Germany [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: <http://stop-hate-crimes.com/2015/10/19/german-politician-tells-critics-of-illegal-immigration-to-leave-germany/>*

skupiny by sme mohli zahrnúť aj samotné nelegálne prekračovanie hraníc, za ktoré by mohol byť postihnutý aj každý bežný občan Európskej únie v období pred ustanovením Schengenského priestoru, pričom závažnosť tohto trestného činu je viditeľná v tom, že neuposlušnosť príkazu pohraničnej stráže môže vyústiť až do použitia smrtiacich prostriedkov. Rovnako by sa dalo polemizovať o vyvodzovaní zodpovednosti za útoky na verejných činiteľov pri stretoch pohraničných a poriadkových zložiek so skupinami nelegálnych migrantov, hlavne počas ich cesty cez územia členských štátov.

Viditeľne vzrastajúca nespokojnosť zo strany občanov Európskej únie so súčasnou situáciou sa prejavuje vo zvýšení kriminality páchanej voči nelegálnym migrantom. Rozšírené sú prípady podpaľovania utečeneckých centier. Na území Nemecka a Švédska sú evidované stovky prípadov podpaľovania. „V prvej polovici tohto roka bolo zaznamenaných 200 útokov na domy žiadateľov o azyl, čo je dvojnásobný nárast v porovnaní s minulým rokom a trojnásobný nárast oproti roku 2013. Podľa analytikov sú skutočné čísla pravdepodobne oveľa vyššie. Mnoho utečencov nenahlási útoky predovšetkým preto, že na seba nechcú upútať ďalšiu pozornosť. Väčšina útokov bola zameraná na čerstvo zrekonštruované prázdne budovy čakajúce na prijatie nových skupín utečencov, ktoré sa bežne nachádzajú v malých obciach, kde prítomnosť neznámych cudzích osôb vyvoláva zvýšenú úzkosť u miestnych obyvateľov. Začiatkom tohto mesiaca vymazal vyhľadávač Google mapu, ktorá vykresľuje umiestnenie stoviek utečeneckých útulkov po celom Nemecku s názvom, žiadne utečenecké tábory v mojom okolí. Jej autori podnecovali ľudí k zakresľovaniu konkrétneho umiestnenia utečeneckých centier vo svojom okolí.“¹² Stúpajúcu tendenciu majú aj násilné trestné činy proti utečencom, evidované sú prípady ublíženia na zdraví a ďalšie útoky s pomocou rôznych obranných prostriedkov, akými sú napríklad slzný plyn. Rovnako rastie aj xenofóbné správanie zo strany domáceho obyvateľstva, prejavuje sa hlavne častými protestmi proti nelegálnym migrantom a rozširovaním rasistických názorov prostredníctvom sociálnych sietí.

Neprehliadnuteľný význam pri zabezpečovaní presunu nelegálnych migrantov majú prevádzkačské skupiny. Boj s nelegálnym prevádzkačstvom, či už v štátoch pôvodu, tranzitu alebo v štátoch Európskej únie, by priniesol viditeľné výsledky. Výskumy dokazujú, že jedným z faktorov podnecujúcich vznik nelegálnej migrácie je jednoduchosť zabezpečenia transportu z krajiny pôvodu, aspoň na vonkajšie hranice Schengenského priestoru. Rovnako známe sú aj fakty, že početné prevádzkačské skupiny operujú v oblastiach, ktoré sú zložité pre prechod z dôvodov bezpečnostnej situácie na danom území alebo prírodných podmienok, akými sú napríklad prekonanie púšte či mora. Je poľutovaniahodné, že vedomosti o fungovaní prevádzkačských skupín nevedú k žiadnym efektívnym opatreniam na zamedzenie ich činnosti. Rovnako známe sú aj prípady využívania prevádzkačských skupín operujúcich vnútri Európskej únie na zabezpečenie tranzitu nelegálnych migrantov alebo snaha o privyrobenie si takýmto spôsobom zo strany občanov členských štátov, bez reálneho napojenia na akúkoľvek organizovanú prevádzkačskú skupinu.

---

12 *Germans greet influx of refugees with free food and firebombings* [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: <http://www.theguardian.com/world/2015/jul/30/germans-greet-influx-of-refugees-free-food-fire-bombings>

Ohrozenie bezpečnostnej situácie je badateľné v už spomínanom pohybe veľkého počtu osôb bez ich akejkoľvek identifikácie alebo zaradenia do bezpečnostných databáz. S týmto je spojený aj nedostatok zdravotných záznamov o mnohých nelegálnych migrantoch, ktorí môžu trpieť nákazlivými chorobami, a o ich deťoch, ktoré nemusia mať povinné očkovanie, a tým môžu ohroziť zdravie obyvateľov Európskej únie.

Možné bezpečnostné riziko môžu predstavovať aj integrovaní islamskí obyvatelia žijúci na území Európskej únie už niekoľko generácií. Väčšinu z nich môžeme pokladať za legálnych prisťahovalcov alebo potomkov utečencov, ktorým bol priznaný azyl v minulosti. Na jednej strane udržiavajú svoje tradície a náboženstvo, ale na strane druhej sú hrdí na podmienky, ktoré si vydobyli na území Európskej únie. Príliv nelegálnych migrantov môže viesť k strachu o ich postavenie v spoločnosti alebo k nechote priznať migrantom status a benefity spojené so zaradením do ich dlhodobu fungujúcej poeurópskej islamskej komunity na území viacerých členských štátov.

Európska únia sa voči nelegálnym migrantom správa podľa svojej filozofie a zásad, aj keď je jej humanitárny a tolerantný prístup podrobovaný obrovskou kritike. Avšak je potrebné si pripustiť aj fakty, ktoré hovoria o jednoznačných bezpečnostných rizikách prameniacich z vzniknutej situácie, a preto by bezpečnosť občanov Európskej únie nemala byť braná na ľahkú váhu a jej zabezpečenie by malo mať prednosť pred zabezpečením niektorých práv nelegálnych migrantov.

4 Uskutočnené a navrhované riešenia migračnej krízy

Pre zníženie počtov nelegálnych migrantov prichádzajúcich na územie Európskej únie je potrebné získanie relevantných informácií o situácii spojenej so vznikom nelegálnej migrácie na územiach štátov pôvodu utečencov a rovnako zmapovať aj zdroje informovanosti občanov, vyvolávajúce podnety migrovať práve do Európy a zároveň vyriešiť celý rad čiastkových problémov vznikajúcich v súvislosti s fenoménom nelegálnej migrácie.

Náležité zmapovanie celkovej situácie v problémových regiónoch pomocou vysielania tímov expertov pomôže k vytvoreniu presného obrazu o podmienkach na území štátov pôvodu migrantov a dôvodoch pre rozhodnutie obyvateľov opustiť daný štát. Pre obmedzenie nelegálnej migrácie je taktiež potrebné na jednej strane zistiť a zamedziť motivačné iniciatívy vznikajúce medzi obyvateľstvom a vo väčšej miere podporovať opatrenia vlád štátov pôvodu na riešenie odlivu ich obyvateľov. Dôležité je sa zamerať na rozklad sietí prevádzачských skupín a ustanoviť efektívnejšie prostriedky konfiškácie prostriedkov prepravy nelegálnych migrantov v snahe zabezpečiť, aby bolo dosiahnutie vonkajšej hranice Schengenského priestoru čo najviac problematické. K dosiahnutiu želaných výsledkov by mohlo napomôcť aj zlepšenie mechanizmov osvetly a prevencie v štátoch pôvodu nelegálnych migrantov spolu so sprísneným migračnej a azylovej politiky Európskej únie.

Riešenia zo strany Európskej únie sú rozporuplné, pretože viaceré z nich poskytujú iba dočasné riešenie situácie a v konečnom dôsledku môžu priniesť zhoršenie budúceho vývoja. Koncept dočasného azylu sa zdá ako najviac logické riešenie momentálneho stavu, ale prináša celý rad nevýhod. Nelegálni migranti so statusom dočasných azylantov, ktorý má byť poskytovaný na obdobie troch rokov za účelom získania času na preverenie splňania podmienok pre udelenie trvalého azylu, nepočíta s dostatočne efektívnymi donucovacími prostriedkami pre prípad nesplnenia podmienok a následného núteného návratu na územie štátu pôvodu. Rovnako treba rátať s neochotou nelegálnych migrantov vrátiť sa na územie svojho domovského štátu, ktorá môže vyústiť až do vážnych nepokojov na území Európskej únie, pretože sa počíta s tým, že počty nelegálnych migrantov budú naďalej stúpať a tým pádom aj ich zastúpenie v členských štátoch bude čím ďalej, tým väčšie. Rovnako závažným aspektom je takisto plytvanie finančnými prostriedkami vynaloženými na zrýchlenie integračného procesu azylantov v prijímajúcich štátoch a hrozba zintenzívnenia podnecovania k pokračovaniu v nelegálnej migrácii z dôvodov zvýšenia informovanosti o celkovej situácii, zmenách a procesoch a jej zdieľania s ďalšími obyvateľmi rizikových oblastí prostredníctvom komunikačných prostriedkov.

Vyhlásenia viacerých členských štátov Európskej únie o tom, že prijímú určité počty utečencov z konkrétnych krajín, kde pretrvávajú vojenské konflikty, sú všeobecne známe. Nezaoberajú sa však faktom, že mnohí z utečencov nelegálnym spôsobom prekročili hranicu jedného alebo dokonca viacerých členských štátov, čím sa na jednej strane dopustili trestného činu, avšak ako utečenci majú právo na požiadanie o azyl, ale majú záujem oň žiadať v inom štáte ako v tom, na ktorého území sa momentálne nachádzajú. Tento fakt vyvoláva zbytočný chaos a snahy o čo najrýchlejšie presuny nelegálnych migrantov akýmkoľvek prostriedkami na územie prijímajúceho štátu. Pozorovateľné sú začínajúce snahy o riešenie tohto problému, ale nie sú dostatočné. Vhodné by bolo koncentrovať nelegálnych migrantov do väčších záchytných táborov, v rámci ktorých by priamo na mieste adekvátne počty úradníkov prijímajúcich štátov preverovali splnenie aspoň najzákladnejších podmienok pre udelenie azylu, podieľali by sa na získavaní údajov potrebných pre zaradenie osôb do databázových systémov a prípadne by začali legitímny proces vydávania chýbajúcich cestovných a iných dokladov, ktoré by mohli byť vydané na účel vstupu na územie členských štátov iba na základe príslušného potvrdenia, ktoré by umožňovalo aspoň dočasný prístup na územie Európskej únie.

Rovnako nutné je aj vytvorenie jednotného a efektívneho spôsobu transportu nelegálnych migrantov na území Schengenského priestoru, ale aj pre prípady ich núteného návratu do krajín pôvodu. V súvislosti s predošlým návrhom by sa mala zabezpečiť priama preprava utečencov zo záchytných táborov do prijímajúcich štátov po vydaní príslušného potvrdenia, bez toho, aby tým boli akýmkoľvek spôsobom dotknutí ostatní občania Európskej únie. Kontrola nad transportom nelegálnych migrantov na území Schengenu umožní zavedenie jednotných opatrení na vnútroštátnych hraniciach členských štátov plniacich svoje funkcie, obmedzí nelegálne prekračovanie vnútorných hraníc členských štátov a rovnako nebude viac potrebné ďalšie uzatváranie hraníc členských štátov. Najjednoduchšie opatrenie spĺňajúce svoj účel je navracanie ekonomických migrantov späť do štátov ich pôvodu. Využitie lodnej prepravy na tento účel ponúka možnosť zlepšenia monitorovania priestoru Stredozemného mora za účelom neustálej aktualizácie informácií týkajúcich sa lodných ciest prevádzackých skupín.

Pre fungovanie spomínaných návrhov je esenciálne sledovať vývoj pohybu nelegálnych migrantov. Napriek tomu, že trasy utečencov sa neustále menia, vždy sa nájdu určité body, v ktorých sa spájajú viaceré skupiny do väčších celkov. Preto je nevyhnutné zavedenie prostriedkov, ktoré napomôžu k zvýšeniu reakcie schopnosti zo strany Európskej únie.

Záver

Kontinuita Schengenského priestoru je značne poznamenaná častým uzatváraním hraníc, ktoré je síce vo väčšine prípadov dočasného charakteru a rovnako je aj legálne prípustné hlavne v závažných situáciách, ale pokiaľ sa situácia spojená s migračnou krízou nebude riešiť účinnejším spôsobom, je otázkou času, kedy dôjde k opätovnému zavedeniu hraničných kontrol na vnútorných hraniciach členských štátov, a tým pádom rozpadu Schengenského priestoru. Kontrolné mechanizmy vonkajších hraníc Schengenského priestoru nie sú prispôsobené na tak rozsiahli nápor nelegálnych migrantov, z toho dôvodu dochádza k ich zlyhávaniu. Dôležité je posilnenie spoločnej snahy a spolupráce členských štátov v tejto oblasti a použitie všetkých dostupných prostriedkov pre urýchlenie vyriešenia alebo aspoň zmiernenie súčasnej situácie.

Všetci nelegálni migranti na území Európskej únie sú svojím spôsobom ekonomickí migranti, pretože nehládajú na bezpečnostné podmienky v štáte ich pôvodu, hlavný dôvod absolvovania náročnej a nebezpečnej cesty je vedomosť, že ich možno prijmú v niektorom zo štátov nachádzajúcich sa na kontinente s najvyššou životnou úrovňou na svete. Z tohto dôvodu je jednoznačné, že počet azylantov, ktorí budú mať záujem o návrat do štátu svojho pôvodu po skončení vojenského konfliktu na jeho území, bude minimálny. Podcenenie enormného a nekontrolovateľného prílivu nelegálnych migrantov na územie Európskej únie môže mať za následky vznik závažných budúcich problémov, akými sú hlavne nedostatočná integrácia imigrantov pri ich vysokom počte, zmena rasovej, etnickej a náboženskej štruktúry obyvateľstva, vytváranie izolovaných spoločenstiev, sociálna záťaž, hospodársky úpadok, prejavy rasizmu v radoch domácich obyvateľov a ich politických predstaviteľov a ďalšie rizikové faktory, predovšetkým uľahčenie páchania medzinárodnej organizovanej kriminality.

Kritika smerovaná voči Európskej únii z dôvodov podceňovania a zanedbávania miery problémov a ohrozenia, ktoré so sebou priniesla migračná kríza, je síce oprávnená, ale žiadnym spôsobom nenapomáha k zlepšeniu súčasného stavu. Práve naopak, ak chceme byť objektívny, predstavme si situáciu, v ktorej by Schengenský priestor a Európska únia neexistovali a prišla by rovnaká vlna nelegálnych migrantov snažiacia sa prekonať hranice suverénnych štátov – či by ju bolo možné účinnejšie regulovať, alebo by smerovala k ešte väčším problémom, aké sú v súčasnosti, a razantnejším zásahom bezpečnostných zložiek dotknutých štátov vyvolávajúcich zbytočné krviprelievanie, ktoré by mohlo vyústiť až do občianskej vojny ako dôsledku zrútenia ekonomiky a štátnych aparátov rozdelených štátov Európy z dôvodu neúnosnosti nákladov spojenými s nelegálnymi migrantmi, je otázne.

Z toho dôvodu je absolútne zbytočné naďalej strácať čas venovaním pozornosti tomu, čo už nevieme zmeniť, ale radšej pracovať na zjednocovaní a spolupráci za účelom vyriešenia aktuálnej situácie a problémov s ňou spojenými, zaoberať sa pôvodom nelegálnej migrácie a pracovať na dosiahnutí želaných výsledkov prostredníctvom spoločnej komunikácie a snahou o dosiahnutie konsenzu pri zavádzaní budúcich opatrení a sledovaní ich následného dodržiavania. Potrebné je vyvíjať spoločnú iniciatívu všetkých členských štátov Európskej únie, nie iba tých, ktoré sú migračnou krízou zasiahnuté najviac, pretože ani oni nedokážu poskytovať humanitárnu a sociálnu pomoc pre nelegálnych migrantov navždy.

Zoznam bibliografických odkazov

Alarm as Syria sells 10,000 passports with few questions asked: Denmark shuts border with Germany [Lancs Region] [online]. [cit. 2015-11-06]. Dostupné na internete: <http://search.proquest.com/pqcentral/docview/1710863666/103DC8B686DA4B5BPQ/210?accountid=149960>

BALGA, J. Perspektívy rozvoja *acquis* Schengenu v systéme Európskeho práva z pohľadu Európskej integrácie. In *Inovační procesy ve světě a jejich vliv na Evropskou integraci (historie, realita, vize): Sborník příspěvků*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2005. s. 13–23.

BALGA, J. *Systém Schengenského acquis*. Bratislava: VEDA, 2009

EU border force blames Turkish Airlines for surge in illegal African migration [online]. [cit. 2015-11-06]. Dostupné na internete: <http://search.proquest.com/docview/1713697101/D10350C914FF45A1PQ/81?accountid=149960>

Germans greet influx of refugees with free food and firebombings [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: <http://www.theguardian.com/world/2015/jul/30/germans-greet-influx-of-refugees-free-food-fire-bombings>

German Politician Tells Critics of Illegal Immigration to Leave Germany [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: <http://stop-hate-crimes.com/2015/10/19/german-politician-tells-critics-of-illegal-immigration-to-leave-germany/>

Je Arabská jar skutočnou príčinou utečeneckej krízy? [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné na internete: <http://garassy.blog.sme.sk/c/387512/je-arabska-jar-skutocnou-pricinou-uteceneckej-krizy.html>

KUSCHMINDER, K., BRESSER, J., SIEGEL, M. (2015) *Irregular Migration Routes to Europe and Factors Influencing Migrants' Destination Choices*. Maastricht: Maastricht Graduate School of Governance. http://www.jedensvet.sk/sites/jedensvet.sk/files/nedame_sa_umlcat.pdf

TURÁKOVÁ, V., IVANOVÁ-ŽILÁKOVÁ, D. *Schengenské acquis Európskej únie*. Bratislava: EUROIRIS, 2010.

Recenzenti:

prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc., Trnavská univerzita v Trnave, SR,
e-mail: ivan.simovcek@truni.sk

doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M., Ministerstvo vnútra – GRH ZS ČR,
e-mail: vaveraf@seznam.cz